

***CORSO DI
GRAMMATICA LATINA***
(a.a. 2019-2020)

Attività di laboratorio I: Lezione 18

Docente: *Luciana Furbetta*
(lfurbetta@units.it)

Virgilio
Georgica, III,440-485

*

Testo

*

Contesto

*

Analisi del testo

*

***hirsūtus, -a, -um.** [ab *hirsus (cf. hirtus); cf. canutus vel corn-
 natutus sim. *J. B. H.*] *de deriv.*: PRISC. gramm. II 562, 18
 sunt quaedam, quae cum formam habeant participiorum, tamen
 carentia tempore nomina esse ostenduntur, ut 'galeatus', ... 'astu-
 tus', '-us'. *de script.* (aspiratur sec. CASSIOD. p. 2826, 4):
 irs-: GLOSS. (v. etiam l. 55). hers-: FRONTO p. 128, 16 N. GLOSS.
 hys-: PRVD. ham. 134 et psych. 117 (cod. A s. VI). *de formis*
et usu: compar. -ior occurrit inde ab OV. pro subst. (masc. plur.):
 p. 2825, 19. NOT. Tir. 67, 1. *de notione:* PROB. app. gramm.
 IV 199, 29 capillosum ... pilosum, id est -um. SCHOL. Verg. Medic.
 ecl. 7, 53 <irsut>um spinosum (v. p. 2825, 53), pi<losum al>ibi, ut
 'irsutumque <supercili>um' (v. infra l. 81), et 'camyris ir<sutae>
 cornibus aures' (v. p. 2826, 52). sig<nifica>t et asperis, ut 'fron-
 <dibus ir>sutis' (v. p. 2825, 55), et 'irsuti se<cuera>nt corpora be-
 pres' (v. p. 2825, 55). SCHOL. Iuv. 2, 41 piloso (v. p. 2825, 14). ISID.
 orig. 10, 117 -us ab eo quod sit hirtus et pilis horridus. GLOSS. I
 Ansil. HI 169 asperum, villosum. 170 pilosus, saetosus. 172 (= HE
 176) capillutus, barbatus. 174 hispidus. II Abav. HI 13 grussus, sae-
 tosus. Philox. HI 13 αὐχμηρόν, τρεχέ. HI 14 (= IR 19) δασύς. III Abstr.
 HI 22 capillis concretus. V Aa H 135 obsitus. al. (v. etiam vol. V 1,
 2071, 27. V 2, 776, 28). *legitur inde a CIO., VERG. coniung.*
saepe cum abl. rei asperitatem efficientis: infra l. 82. p. 2825, 34. 66.
 69. 79. et al. *accedit adv.: p. 2825, 60.* [-us adhibetur ad vocem
 δασώδης vertendam: ITALIA Ezech. 27, 6 (Weing.) fecerunt... domos -as
 (ibid. [Hier. in Ezech. 27, 6 p. 249⁴] domos silvestres. cf. gr. οἴκους
 δασώδης [textu hebr. non recte intellecto] et Vulg. praetoriola).]

A sensu proprio (de superficie pilis, spinis, lana sim. obsit a vel
 de ipsis pilis sim., cuius usus fines PS. AMBR. [imagine dilucente,
 p. 2825, 26] et GREG. M. [p. 2825, 73] soli videntur propagasse):
 fere i. q. δασύς, λάσιος, pilosus, spinosus, spinarum instar sub-
 rectus. horridus: I de animalibus: a de hominibus (de

pres' (v. p. 2825, 55). SCHOL. IUV. 2, 41 piloso (v. p. 2825, 14). ISID. orig. 10, 117 -us ab eo quod sit hirtus et pilis horridus. GLOSS. I Ansil. HI 169 asperum, villosum. 170 pilosus, saetosus. 172 (= HE 176) capillutus, barbatus. 174 hispidus. II Abav. HI 13 grussus, saetosus. Philox. HI 13 αὐχμηρόν, τεραχό. HI 14 (= IR 19) δασύς. III Abstr. HI 22 capillis concretus. V Aa H 135 obsitus. al. (v. etiam vol. V 1, 2071, 27. V 2, 776, 28). legitur inde a CIO., VERG. coniung. saepe cum abl. rei asperitatem efficientis: infra l. 82. p. 2825, 34. 66. 69. 79. et al. accedit adv.: p. 2825, 60. [-us adhibetur ad vocem ἀλώδης vertendam: ITALIA Ezech. 27, 6 (Weing.) fecerunt... domos -as (ibid. [Hier. in Ezech. 27, 6 p. 249^A] domos silvestres. cf. gr. οἴκους ἀλώδης [textu hebr. non recte intellecto] et Vulg. praetoriola).]

A sensu proprio (de superficie pilis, spinis, lana sim. obsit a vel de ipsis pilis sim., cuius usus fines Ps. AMBR. [imagine diluente, p. 2825, 26] et GREG. M. [p. 2825, 73] soli videntur propagasse): fere i. q. δασύς, λάσιος, pilosus, spinosus, spinarum instar subrectus, horridus: I de animalibus: a de hominibus (de homine galea comata ornato infra l. 82; Hercule l. 84. p. 2825, 1; hominibus priscis l. 84. p. 2825, 2. 9. 20 [adde p. 2825, 11]; libello personato p. 2825, 6; urbe pro incolentibus p. 2825, 8; philosophorum imaginibus p. 2825, 12. de hirsutia tamquam libidinis indice [cf. p. 2826, 34] p. 2825, 16): VERG. ecl. 8, 34 tibi est odio... -um ... supercilium ([cf. Theocr. 11, 31 λάσια δφεύς]. HIER. c. Ioh. 26 p. 378^B adv. Iovin. 1, 36 p. 260^D). Aen. 10, 869 crista... -us equina (v. etiam p. 2825, 68). HOR. epod. 12, 5 alis (PLIN. nat. 30, 41). PROP. 4, 9, 49 pectus *Herculis*. OV. am. 3, 10, 7 ante nec -i torrebant farra [Schmid]

coloni. epist. 9, 63 ausus es -os mitra redimire capillos (*de Hercule*).
ars 1, 108 -as fronde tegente comas *Romanorum* (fast. 3, 332 -ae
deriguere comae. CVRT. 9, 10, 9 [*syn. intonsae*]). met. 2, 30 Hiems
canos -a capillos. 12, 280 crinibus. 13, 766 -am ... barbam *Poly-*
phemi (AMM. 25, 4, 22). 14, 165 -us amictu. Pont. 1, 5, 74 Getas (3,
5, 6). trist. 1, 1, 12 -us sparsis ut videare comis. MELA 3, 75 *Carna-*
ni praeter capita toto corpore -i (*cf.* 3, 93). PLIN. nat. 11, 185 -um
... cor *Aristomenae* (*antea* hirto corde). SIL. 8, 438 Ascli. 8, 570 *pubes*
tergo -a ferarum. 13, 812 -os cum sperneret olim gens vicina *procos*
Romanos. MART. 7, 58, 8 aliquem *Curios* semper *Fabiosque* loquen-
tem, -um et dura rusticitate truce[m]. 9, 47, 2 *Democritos*, *Zenonas*
inexplicitosque *Platonas* quidquid et -is squalet imaginibus. 10, 65, 9
-is ego (*opp.* levis dropace tu) *cruribus* genisque (*cf.* MART. 6,
52, 4 *genas*. AMM. 31, 2, 6 *crura*. v. *etiam infra l. 17*). IVV. 2, 41 collo.
SVET. Cal. 50, 1 capillo raro ac circa verticem nullo, -us cetera.
Tib. 45 (*v. p.* 2824, 79 *et cf. p.* 2822, 45) -o atque olido seni. FRONTO
p. 128, 16 N. equites *volsi*: raro *bracchium* aut *crus* militum -um.
APVL. flor. 3 p. 13 *Marsyas* pectore -us. TERT. pall. 4 p. 932 Oe.
unde apud -os et *hirsutos* tam rapax ab ala resina. PORPH. Hor.
carm. 2, 15, 11 *intonsum* ... *Catonem* ait, quia veteres propter severi-
tatem -i erant. SER. SAMM. 656 *mobilis* -as horret *lascivia cinae-*
dorum saetas. ANTH. 682, 8 *Pan* (*v. p.* 2826, 36). SOL. 54, 11 *homines*
-i omnia facie tenus, quae sola levis est. ARNOB. nat. 5, 23 p. 194, 10
Iovem -as agitantem aures. AMM. 23, 6, 75 *Persae* capillis ... *pro-*
missis -i. PS. AMBR. act. Seb. 23, 85 p. 1056^B (*v. p.* 2824, 72) *marty-*
rem ita sagittis repleverunt. ut quasi *ericus* ita esset -us (*insutus et*

Tiberino glauca nitent -o lumina vultu. AVG. serm. 5, 4 p. 56 -us
natus erat et pilosus Esau. *ibid.* inueniens -um *Iacob haedorum pelli-*
bis amictum. PHYSIOGN. 103 p. 126, 1 homo -us capillis nigris directis,
-o ore ac mento (cf. *gr.* p. 419, 11 δαξὺς . . . δασίαν). ORIBAS.
syn. 5, 44. *et al.* **b de bestiis:** CIC. nat. deor. 2, 121 *animan-*
tium aliae coriis tectae sunt, aliae villis vestitae, aliae spinis -ae.
PROP. 1, 1, 12 *feras* (CE 1175, 4). OV. epist. 9, 111 -i costis exuta
leonis aspera . . . vellera (met. 14, 207. fast. 2, 339 saetis -a leonis
vellera. cf. fast. 5, 176 leas [feras var. l.]). met. 3, 222 -a . . . corpore
Lachne *canis* (CLAVD. 24, 300. cf. PORPH. Hor. carm. 3, 11, 19 *Cer-*
berus serpentibus -us). COLVM. 7, 2, 6 genera sunt ovilli pecoris,
molle et -um (cf. p. 2826, 51). 9, 3, 1 nigras et -as apes (cf. 9, 10, 1
quidam *reges* etiam infusci atque -i reperiuntur [sim. PALLAD. 7, 7, 7]).
10, 324 campe. CALP. ecl. 6, 13 -a spinosior hystrice barbam ([barba
var. l.]. cf. CLAVD. carm. min. 9, 8 sub -o . . . dorso *hystricis*). PLIN.
nat. 9, 115 *concham* -am echinorum modo. IVV. 5, 155 capella (cf.
SEVVL. op. pasch. 5, 18 p. 288, 20 caper [carm. pasch. 4, 215 saetiger
hircus]). MACR. Sat. 1, 21, 21. **c de sideribus:** GERM. 144
quique *ignis Helices* priora tenet vestigia quique secunda clunibus
-is et qui sua sidera reddit. 415 membra Centauri capite atque -o
pectore et alvo . . . hominem reddentia. 470 ab adversis omnem secat
ille leonem clunibus -ique iubam per pectoris exit. AVIEN. Arat. 649
aquarius adstat ad -i caudam . . . capricorni ([*postea:* hispida sae-
tosi . . . species capricorni]. cf. 1244).

2 de herbis, arboribus, foliis sim.: VERG. ecl. 7, 53 casta-
neae (cf. PALLAD. 15, 131 poma -a virentis castaneae). georg. 3, 231
frondibus. 3, 444 vepres. CVLEX 138 pinus proceros decorat silvas
-a per artus (OV. met. 10, 103 -a . . . vertice pinus). PROP. 4, 1, 61
Ennius -a cingat sua dicta corona (*opp.* folia ex hedera *Bacchi*; cf.
infra l. 75). 4, 4, 28 -is braccchia secta rubis. COLVM. 6, 17, 2 longis
et -is foliis *asphaltii herbae* (PLIN. nat. 20. 96 lansana . . . -is foliis.

2 *de herbis, arboribus, foliis sim.*: VERG. ecl. 7, 53 castaneae (cf. PALLAD. 15, 131 poma -a virentis castaneae). georg. 3, 231 frondibus. 3, 444 vepres. CVLEX 138 pinus proceros decorat silvas -a per artus (OV. met. 10, 103 -a . . . vertice pinus). PROP. 4, 1, 61 Ennius -a cingat sua dicta corona (*opp.* folia ex hedera *Bacchi*; cf. *infra* l. 75). 4, 4, 28 -is brachia secta rubis. COLVM. 6, 17, 2 longis et -is foliis *asphaltii herbae* (PLIN. nat. 20, 96 lapsana . . . -is foliis. 27, 9 folia *aconiti* . . . leniter -a. *al.* Ps. APVL. herb. interp. 82 l. 13 -a et aspera [*ex Diosc. gr. δασέα*]. cf. PLIN. nat. 19, 124 helioselinum . . . uno folio nec -um. 20, 93 *brassica petraea* -ior. 21, 90 altera *cneci silvestris species* -ior. 25, 65 *cupatoria* . . . caulis . . . -i. 27, 34 asplenon . . . radice . . . -a. *al.*). COLVM. 10, 374 -o saepes . . . horrida rusco. CALP. ecl. 1, 5 *genista*. PLIN. nat. 16, 128 *ficus minutis* . . . capillamentis -a. MART. 6, 64, 3 sub *ilice*. PALLAD. 15, 57 -is . . . sororibus *piri*. PETRON. BONON. serm. 2, 47 (RevBén. 18, 1897, 5) frutices.

3 *de variis rebus*: PROP. 4, 10, 20 *galea -ā compta lupina iubā* (cf. PRVD. psych. 117 *cristas*. CLAVD. 3, 352 *cassis* . . . *sidereis* -a *iubis. v. etiam p. 2824, 82*). AMM. 14, 7, 15 -is *resticulis cruribus* . . . *senis innexis*. VEN. FORT. vita Pat. 9, 28 *cilicium* (*opp.* *molli lana*). *usus audacior* (*v. p. 2824, 73*): GREG. M. moral. 32, 24 p. 650^B alios -is *serra dentibus attrivit*.

B *sensu translato*: fere *i. q. asper, severus* (OV.), *mentem offendens* (PRVD.): OV. trist. 2, 259 nihil est -ius *annalibus* (*v. antea p. 241 frontis non . . . severae. cf. etiam supra l. 57*). ARNOB. nat. 1, 59 p. 40, 1 (*de dicendo*; cf. *antea fructuum genera* . . . *spinis obsita*) utrumne quid glabre an -a cum asperitate promatur. PRVD. apoth. 60 *peccata malis* -a *doloribus* (*translatio ex eo orta, quod antecedit deus inlapsurus in artus spiniferos?*).

deriv.: *hirsutia. compos.*: *hirsuticulus.*

[Esegui](#)[Cancella](#)

Chiave

amur*|

X

tutte le parole

qualsiasi posizione nel verso

+

▶ Distanza/Ordine

▶ Tipo di ricerca

▶ Varianti

▶ Metri

▶ Autori/opere

[Esegui](#)

5 luoghi trovati per la chiave: **amur***

Indici Esporta

Nuova ricerca

VERG. georg. 1, 194

▼ Nequiquam pinguis palea teret area culmos.
Semina uidi equidem multos medicare serentis
Et nitro prius et nigra perfundere **amurca**,
Grandior ut fetus silliquis fallacibus esset,
Et quamuis igni exiguo properata maderent.

VERG. georg. 3, 448

▼ Perfundunt, udisque aries in gurgite uillis
Mersatur, missusque secundo defluit amni;
Aut tonsum tristi contingunt corpus **amurca**
Et spumas miscent argenti uiuaque sulphura
Idaeasque pices et pinguis unguine ceras

GRATT. cyneg. 416

▼ Morbus, disce uias et qua sinit artibus exi.
Tunc et odorato medicata bitumina uiuo
Hipponiasque pices neglectaeque unguen **amurcae**
Miscuit et summam complexctur ignis in unam.
Inde lauant aegros: atque ira coercita morbi

COLVM. rust. 353

▼ Sed ne dira nouas segetes animalia carpant,
Profuit interdum medicantem semina pingui
Palladia sine fruge salis conspargere **amurca**,
Innataue laris nigra satiare fauilla.
Profuit et plantis latices infundere amaros

TER. MAVR. syll. 898

▶ Sic **'amurgam'**, quae uetuste saepe per C scribitur,

UNIVERSITÀ
CA' FOSCARI
VENEZIAUNIVERSITÀ
DELLA
CALABRIAUNIVERSITÀ
DI NAPOLI
FEDERICO IIUNIVERSITÀ
DEGLI STUDI
DI PARMAUNIVERSITÀ
DEGLI STUDI
DI PERUGIA

amurca et amurga, -ae f. [*a gr. ἀμόργη tractum. Th.*]. *definiunt vel describunt VARRO l. 50, COLVM. p. 2027, 11, PLIN. p. 2027, 13, SERV. l. 83; adde ISID. orig. 17, 7, 69 amurca olei pars aquosa, ab emergendo dicta . . . hanc Graeci amorgen vocant. GLOSS. ἐλαίου τρυγία; ἀμόργη, ἔστιν δὲ τρὺξ ἐλαίου. faex olei, humor sordidus qui oleo subsidit. de scriptura: TER. MAVR. 898 sic amurgam, quae vetuste saepe per C scribitur, esse per G proferendam crediderunt plurimi, quando ἀμόργη graeca vox est, γάμμα origo <ut> praeferat: ille contra dicat unde C sonare debeat. SERV. georg. 1, 194 amurca per C scribitur et per G pronuntiat ut C. Gaius, Cn. Gnaeus. *qua ex doctrina in multos codices irrepsit forma amurga, cf. VERG. l. 82, COLVM. p. 2027, 1, alios. [ital. morca, hisp. morgia, val. murg flavus? M.-L.] semel vidi plur.: COLVM. 12, 52, 14 v. p. 2027, 14.* CATO agr. cap. 106 amurca axem unguito. cap. 139 ut ligna amurca spargantur. agr. 36 amurca <m> spargas vel inriges ad arbores. 64, 2 oleum quam diutissime in amurca et in fracibus erit, tam deterimum erit. 66, 2 amurcam caveat ne tollat. *ibid.* de iis labris fraces amurcamque semper subtrahito. cum oleum sustuleris de cortina, amurcam deorito. 67, 2. *variè usus: 69, 1. 91. 92. 93. 95, 1. 2. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 103. 128. 129. 130.* VARRO rust. 1 capit. 17 de amurca condenda. 1, 51, 1. 1, 55, 7 amurca, cuius utilitatem . . . ignorant plerique. 1, 57, 2 *bis.* 1, 61 *de conditione.* 1, 64 amurca . . . ex olea expressa, qui est umor aquatilis (DON. de com. 5, 7). VERG. georg. 1, 194 *semina . . . nigra perfundere amurca (-ga M, murga A).* 3, 448 *tonsum tristi contingunt corpus amurca (-ga M; SERV. amaris olei sordibus).* GRAT. 446 *neglectaeque (nec liceatq. cod.) unguen amurcae. CELS.**

5, 28, 16. 6, 8, 1. 6, 18, 2 amurca cocta (6, 19). COLVM. (*fere semper amurga codd.*) 1, 6, 12 amurga recenti non salsa. 1, 6, 13. 1, 6, 14 *bis*. 1, 6, 24 oleis expressa amurcae sanies. 2, 9, 10 amurga insulsa (5, 9, 14. 5, 9, 16. 11, 2, 29). 2, 10, 11. 2, 14, 3 vet<us> amurca (7, 13, 2) quae salem non habet (11, 2, 29). 2, 19, 1. 4, 24, 6. 5, 9, 14. 5, 10, 10. 6, 4, 4. 6, 13, 1. 7, 4, 8. 7, 5, 7. 7, 5, 8. 10, 353 Palladia sine fruge salis conspargere amurca. 12, 47, 1. 12, 49, 9 ut exsudet quantulumcumque habeat amurcae (12, 50, 3). 12, 50, 2 omnem amurcam exstillare. 12, 50, 4 quidquid amurcae inest emitti. 12, 52, 4 est inimicissima oleo amurca, quae si remansit in bacca, saporem olei corrumpit. 12, 52, 5 qua defluet amurca. *ibid.* sui cuiusque generis amurcam, sive quae sincera deflexerit sive etiam quae salem receperit. nam utraque usibus plurimis idonea est. 12, 52, 11. 12 ea res eliquat amurcam. 12, 52, 13. 14 si quae faeces vel amurcae in fundis vasorum subsederint. 12, 52, 15. 17. 12, 54, 1. 2 arb. 21, 2 PLIN. nat. 1, 15, 8. 1, 23, 37. 12, 31. 15, 9 oliva constat nucleo, oleo, carne, amurca. sanies haec est eius amara. *ibid. bis*. 15, 13. 15, 14 *ter*. 15, 16. 15, 21 in amurca et fracibus. 15, 22 fraces et amurca. 15, 23. 15, 33 *ter*. 15, 34. 17, 256. 259. 263. 264. 265. 266. 18, 157. 159. 295. 301. 305. 22, 157. 23, 74 *ter*. 23, 75 cruda. 24, 125 PALLAD. 1, 6, 9. 1, 35, 2. 4. 8. 9. 13. 1, 19, 2 *bis*. CHIRON 343 amurgam coctam. MARCELL. med. 12, 17 THEOP. PRISC. eup. faen. 37. 64 *bis* VEG. mulom. 4, 2, 11 HER. in Dan. 3, 46 AVG. civ. 1, 8, 2 serm. 15, 9 *ter*. 19, 6 *ter* serm. ed. Denis 24, 11 p. 929 in psalm. 80, 1. 11. 12. 136, 9 epist. 111, 2 GALEN. alfab. 19 VICT. VIT. 1, 6 ORIBAS. eup. 2, 1 A 15.

Amurcānus cogn. CORP. VI 31034 (a. 102), 24 kalatores pontificum et flaminum: ...<...> Amurcan. Amurcāna cogn. mul. CORP. III 13863 (in *Dalmatia*) T. Aur. Saturninus Aur. Amurciane coniugi. Otto.

Library of Latin Texts - Series A

Dernière mise à jour: 2019-12-30

Répartition des formes

Index des textes

Ecran de recherche

Filtres: critères

Inclure Période Auteur Titre Siècle Clavis (CPL) Effacer

(Aucune sélection) (Aucune sélection) (Aucune sélection) (Aucune sélection)

[Ajouter des critères](#)

Texte intégral

Formes Syntaxe Effacer

Recherche standard Recherche de textes similaires

Vérification des formes

Recherche des formes dans un ensemble de 3 phrases

Les formes doivent apparaître dans les contextes

Les formes ne peuvent pas apparaître dans les contextes

Actions

Rechercher Réponses/période Effacer tout Sauvegarder Charger

Requête

Modifier
 Nouv. rech.
 Sauvegarder

Positionner sur

N°: OK
 < Période >
 < Auteur >
 < Titre >

Rechercher

dans
 Répartition
 DLD

Exporter

Exporter en PDF
 Envoyer un mail à
 Sélectionner tout
 Sélectionner la page
 Désélectionner tout
 Inclure 'Mémento'
 Inclure les phrases
 précédente et suivante

Résultats: Phrases (sententiae) 31-40 de 216

31 **P. Vergilius Maro - Georgica (LLA 224)**
 lib. : 1, versus : 193 (pag. : 75)

semina vidi equidem multos medicare serentis
 et nitro prius et nigra perfundere **amurca**,
 grandior ut fetus siliquis fallacibus esset,
 et quamvis igni exiguo properata maderent.

32 **P. Vergilius Maro - Georgica (LLA 224)**
 lib. : 3, versus : 445 (pag. : 165)

dulcibus idcirco fluviis pecus omne magistri
 perfundunt, udis que aries in gurgite villis
 mensatur missus que secundo defluit amni;
 aut spumas tristi contingunt corpus **amurca**
 Idaeas que pices et pinguis unguine ceras
 scillam que elleboros que gravis nigrum que bitumen.

33 **M. Terentius Varro - Res rusticae (LLA 284)**
 liber : 1, cap. : 51, par. : 1, pag. : 58
 itaque **amurca** solent perfundere: ea enim herbarum [de **amurca**] et formicarum et talparum uenenum.

34 **M. Terentius Varro - Res rusticae (LLA 284)**
 liber : 1, cap. : 55, par. : 7, pag. : 60

ex olea fructus duplex, oleum, quod omnibus notum, et **amurca**, cuius utilitatem quod ignorant plerique, licet uidere e torculis oleariis fluere in
 agris ac non solum denigrare terram, sed multitudine facere sterilem; cum is umor modicus cum ad multas res tum ad agri culturam pertineat
 uehementer, quod circum arborum radices infundi solet, maxime ad oleam, et ubicumque in agro herba nocet.

35 **M. Terentius Varro - Res rusticae (LLA 284)**
 liber : 1, cap. : 57, par. : 1, pag. : 61

parietes et solum opere tectorio marmorato loricandi; si minus, ex argilla mixta acere e frumento et **amurca**, quod murem et uermem non
 patitur esse et grana facit solidiora ac firmiora.

36 **M. Terentius Varro - Res rusticae (LLA 284)**
 liber : 1, cap. : 57, par. : 2, pag. : 61

quidam ipsum triticum conspargunt, cum addant in circiter mille modium quadrantal **amurcae**.

37 **M. Terentius Varro - Res rusticae (LLA 284)**
 liber : 1, cap. : 61, par. : 1, pag. : 63

amurcam periti agricolae tam in <d>oleis condunt quam oleum aut uinum.

38 **M. Terentius Varro - Res rusticae (LLA 284)**
 liber : 1, cap. : 64, par. : 1, pag. : 63

amurca cum ex olea expressa, qui est [h]umor aquatilis, ac retrimentum [et] conditum in uas fritile, id quidam sic solent tueri, diebus XV <in>
 eo quod est leuissimum ac summum deflatum ut traiciant in alia uasa et hoc i<s>dem interuallis duodeciens sex mensibus proximis item
 faciant; cum id nouissime, potissimum traiciant, cum senescit luna.

39 **M. Terentius Varro (dubium) - Capitula ad 'Rerum rusticarum' librum I pertinentia (LLA 284)**
 pag. : 6, linea : 17
 De **amurca** condenda.

Requête

Modifier

Nouv. rech.

Sauvegarder

Positionner sur

N°:

OK

>

<

Période

>

<

Auteur

>

<

Titre

Rechercher

dans

Répartition

DLD

Exporter

Exporter en PDF

Envoyer un mail à

[Sélectionner tout](#)[Sélectionner la page](#)[Désélectionner tout](#) Inclure 'Memento' Inclure les phrases précédente et suivante

Résultats: Phrases (sententiae) 41-50 de 216

41 **A. Cornelius Celsus - De medicina (LLA 328)** **liber : 5, cap. : 28, pag. : 219, linea : 29**

Ac si nihil aliud est, **amurca** ad tertiam partem decocta, vel sulphur pici liquidæ mixtum, sicut in pecoribus proposui (Videl. in libris De agricultura), hominibus quoque scabie laborantibus opitulantur.

42 **A. Cornelius Celsus - De medicina (LLA 328)** **liber : 6, cap. : 8, pag. : 244, linea : 35**

Puris ulceribus vapor aquæ calidæ subijciendus est: deinde adhibendum aut lycium ex vino dilutum, aut **amurca**, aut omphacium, aut mentae, aut marrubii succus; aut atramentum sutorium, quod candens factum, deinde contritum sit; aut interior scillæ pars contrita, sic, ut horum cuiuslibet mel adjiciatur: cujus in ceteris admodum exigua pars esse debet; in atramento sutorio tanta, ut ea mixtura liquida fiat; cum scilla utique pars major.

43 **A. Cornelius Celsus - De medicina (LLA 328)** **liber : 6, cap. : 18, pag. : 254, linea : 20**

Si sicca sunt, primum aqua calida fovenda sunt: deinde imponendum lycium ex vino **esamurca** cocta cum eodem, aut cum rosa butyrum.

44 **A. Cornelius Celsus - De medicina (LLA 328)** **liber : 6, cap. : 19, pag. : 260, linea : 18**

Digitorum autem vetera ulcera commodissime curantur aut lycio, aut **amurca** cocta, quum utrilibet vinum adjectum est.

45 **L. Iunius Moderatus Columella - Res rustica (LLA 329)** **liber : 5, cap. : 9, pag. : 386, linea : 11**

Amurca valentibus infundenda est; nam <vi> eius per hiemem, si vermes atque alia suberunt animalia, hoc medicamento necantur.

46 **L. Iunius Moderatus Columella - Res rustica (LLA 329)** **liber : 7, cap. : 4, pag. : 516, linea : 27**

Verum ea quandoque detonsa fuerit, ungui debet tali medicamine: succus excocti lupini veteris que vini faex et **amurca** pari mensura miscentur eo que liquamine tonsa ovis inbutur, atque ubi per triduum diluito tergores medicamina perbibit, quarto die, si est vicinia manis, ad litus deducta mersatur, si minus, caelestis aqua sub dio salibus in hunc usum durata paulum decoquitur ea que grex perluitur.

47 **L. Iunius Moderatus Columella - Res rustica (LLA 329)** **liber : 10, versus : 351 (pag. : 722)**

Sed ne dira novas segetes animalia carpant, Profluit interdum medicamentem semina pingui Palladia sine fruge salis conspargere **amurca** Innata ve laris nigra satiare favilla.

48 **L. Iunius Moderatus Columella - Res rustica (LLA 329)** **liber : 11, cap. : 2, pag. : 762, linea : 5**

Oleis laborantibus circum radices **amurcam**, quae salem non habeat, nunc conveniet infundere; maximis sex congii, mediocribus arboribus urna satisfaciunt, ceteris aestimanda erit portio.

49 **L. Iunius Moderatus Columella - Res rustica (LLA 329)** **liber : 11, cap. : 2, pag. : 762, linea : 8**

Sed tamen quae nihil vitii habuerint, aliquanto laetiores fient, si **amurca** rigentur insulsa.

50 **L. Iunius Moderatus Columella - Res rustica (LLA 329)** **liber : 12, cap. : 47, pag. : 926, linea : 18**

Multi eadem ratione, qua granata, in scrobibus vel dolis servant cydonea, nonnulli foliis ficulneis inligant, deinde cretam figulare cum **amurca** subigunt et ea linunt mala, quae, cum siccata sunt, in tabulato frigidus loco et sicco reponunt.

PLAVT. Most. 952	▶ Senex hic elleborosust certe. Erras peruorse, pater.
PLAVT. Pseud. 1185	▶ Quid meret machaera? Elleborum hisce hominibus opus est. Eho –
PLAVT. Rud. 1006	▶ Elleborosus sum. Ego cerritus, hunc non amittam tamen.
CATVLL. carm. 99, 14	▶ Saiolum tristi tristius elleboro .
VERG. georg. 3, 451	▶ Scillamque elleborosque grauis nigrumque bitumen.
HOR. sat. 2, 3, 82	▶ Danda est ellebori multo pars maxima auaris:
HOR. epist. 2, 2, 137	▶ Expulit elleboro morbum bilemque meraco
COLVM. rust. 17	▶ Sed negat elleboros , et noxia carbasa suco,
PERS. sat. 3, 63	▶ Elleborum frustra, cum iam cutis aegra tumebit,
PERS. sat. 5, 100	▶ Diluis elleborum , certo compescere puncto
MART. epigr. 9, 94, 6	▶ Accipiat, sed si potat in elleboro .
MARCELL. med. 49	▼ Vel quae Iudaicis flagrant bene condita capsis, Tus, costum, folium, myrram, storacem, crocomagma, Aspalathum, gallam, elleborum nigrumque bitumen Et nardum et casias et amoma et cinnama rara, Balsama, peucedanum, spicam, crocum atque bidellam,
SEREN. med. 506	▼ Appositique leues nepetae gustoque iuuabunt. Saepe et scillino pelluntur noxia Baccho. Elleboro bene purgatur lymphaticus error, Aut huius uice sementis scopulosa genestae Miscetur mulsis et cautis ducitur undis.
PAVL. PETRIC. Mart. 1, 270	▶ Ellebori gramen subito sensere ueneno
ANTH. Lat. 17=HOS. GETAE Med., 332	▼ Pro molli uiola casiaque crocoque rubenti Vrit odoratam <i>nocturno in lumine</i> cedrum Scillamque elleborosque grauis et sulpura uiua Obscuris uera inuoluens lacrimisque coactis Voce uocans Hecaten et non memorabile <i>numen</i>
ANTH. Lat. 686, 6	▶ Elleborus nardo, piperi faba, tofus et auro.

 Esegui Cancella

?

Chiave

nig*

vicino a ▾

bitum*

tutte le parole ▾

qualsiasi posizione nel verso ▾

+

tutte le parole ▾

qualsiasi posizione nel verso ▾

+

▾ Distanza/Ordine

5 parole interposte ▾

Intervallo ▾

 Cerca solo nell'ordine inserito

▸ Tipo di ricerca

 Cerca per **FORME** Cerca per **LEMMI**

?

 Mostra la lista delle forme in presenza di caratteri jolly

▸ Varianti

▸ Metri

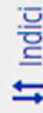
▸ Autori/opere

Esegui

5 luoghi trovati per la chiave: **nig*** vicino a **bitum***

Indici

Esporta

Nuova ricerca

VERG. georg. 3, 451

▶ Scillamque elleborosque grauis **nigrumque bitumen**.

MARCELL. med. 49

▶ Aspalathum, gallam, elleborum **nigrumque bitumen**

CLAVD. Hon. VI cos. 325

▶ Sulphure caeruleo **nigroque bitumine fumat**,

DRAC. laud. dei 2, 418

▶ Sulphureas his fundit aquas **nigrumque bitumen**

ANTH. Lat. 17=HOS. GETAE Med., 378

▶ Verbenasque adole pinguis **nigrumque bitumen**.

5 luoghi trovati per la chiave: **nig*** vicino a **bitum***

⇅ Indici

Esporta

Nuova ricerca

VERG. georg. 3, 451

MARCELL. med. 49

CLAVD. Hon. VI cos. 325

DRAC. laud. dei 2, 418

ANTH. Lat. 17=HOS. GETAE Med., 378

▶ Scillamque elleborosque grauis **nigrumque bitumen**.▶ Aspalathum, gallam, elleborum **nigrumque bitumen**▼ Luctus et inferno stridentes agmine Morbi.
Lustralem tum rite facem, cui lumen odorum
Sulphure caeruleo **nigroque bitumine** fumat,
Circum membra rotat doctus purganda sacerdos
Rore pio spargens, et dira fugantibus herbis▼ Supplicio censura Dei super astra coacta.
Et quia diluuium iam non dabit unda secundum,
Sulphureas his fundit aquas **nigrumque bitumen**
Compluit et flammis ultricibus imber adussit
Quinque cremans urbes; populos et moenia damnat▼ Tu **secreta** pyram, natorum maxima **nutrix**,
Erige tuque ipsa pia **tege** tempora uitta,
Verbenasque adole pinguis **nigrumque bitumen**.
Sacra loui Stygio, quae rite incepta parauit,
Perficere est animus finemque imponere curis.

376 Aen. 4, 494 + 5, 645 (regia natorum: Lam.² 177)

DRAC. laud. del 2, 418

▼ Supplicio censura Del super astra coacta.

Et quia diluuium iam non dabit unda secundum,

Sulphureas his fundit aquas **nigrumque bitumen**

Compluit et flammis ultricibus imber adussit

Quinque cremans urbes; populos et moenia damnat

ANTH. Lat. 17=HOS. GETAE Med., 378

▼ Tu *secreta* pyram, natorum maxima *nutrix*, *Erige tuque* ipsa pia *tege* tempora uitta, Verbenasque adole pinguis **nigrumque bitumen**.

Sacra Ioui Stygio, quae rite incepta parauit,

Perficere est animus finemque imponere curis.

377*pars prior huius u. uitio secundi pedis laborat, cf. tamen u. 65, al.*

Aen. 4, 495 + 4, 637

Et quia diuuium iam non dabit unda secundum,

Sulphureas his fundit aquas **nigrumque bitumen**

Compluit et flammis ultricibus imber adussit

Quinque cremans urbes; populos et moenia damnat

ANTH. Lat. 17=HOS. GETAE Med., 378

▼ Tu *secreta* pyram, natorum maxima *nutrix*, *Erige tuque ipsa pia tege* tempora uitae, Verbenasque adole pinguis **nigrumque bitumen**.

Sacra Ioui Stygio, quae rite incepta paraui,

Perficere est animus finemque imponere curis.

378

Ecl. 8, 65 + Geo. 3, 451

DRAC. laud. dei 2, 418

▼ Supplicio censura Dei super astra coacta.

Et quia diluuium iam non dabit unda secundum,

Sulphureas his fundit aquas **nigrumque bitumen**

Compluit et flammis ultricibus imber adussit

Quinque cremans urbes; populos et moenia damnat

ANTH. Lat. 17=HOS. GETAE Med., 378

▼ Tu **secreta** pyram, natorum maxima **nutrix**,**Erige tuque** ipsa pia **tege** tempora uitta,Verbenasque adole pinguis **nigrumque bitumen**.

Sacra Ioui Stygio, quae rite incepta parauit,

Perficere est animus finemque imponere curis.

379

Aen. 4, 638

DRAC. laud. dei 2, 418

▼ Supplicio censura Dei super astra coacta.

Et quia diluuium iam non dabit unda secundum,

Sulphureas his fundit aquas **nigrumque bitumen**

Compluit et flammis ultricibus imber adussit

Quinque cremans urbes; populos et moenia damnat

ANTH. Lat. 17=HOS. GETAE Med., 378

▼ Tu **secreta** pyram, natorum maxima **nutrix**, **Erige tuque** ipsa pia **tege** tempora uitta, Verbenasque adole pinguis **nigrumque bitumen**.

Sacra Ioui Stygio, quae rite incepta parauit,

Perficere est animus finemque imponere curis.

380

Aen. 4, 639

DRAC. laud. dei 2, 418

▼ Supplicio censura Dei super astra coacta.

Et quia diluuium iam non dabit unda secundum,

Sulphureas his fundit aquas **nigrumque bitumen**

Compluit et flammis ultricibus imber adussit

Quinque cremans urbes; populos et moenia damnat

ANTH. Lat. 17=HOS. GETAE Med., 378

▼ Tu **secreta** pyram, natorum maxima **nutrix**,**Erige tuque** ipsa pia **tege** tempora uitta,Verbenasque adole pinguis **nigrumque bitumen**.

Sacra Ioui Stygio, quae rite incepta paraui,

Perficere est animus finemque imponere curis.

AZ Database of Latin Dictionaries

Recherche rapide

Recherche avancée

Index

Aide

Dernière mise à jour: 2019-12-02

Recherche

Recherche

Entrées de dictionnaires

sulphur

Rechercher

Effacer

Dictionnaires descriptifs et de traduction:

Antiquité:

[Forcellini Lex.](#): 1

Forcellini Onom.: 0

[Lewis and Short](#): 2[Gaffiot](#): 2

Période patristique:

[Blaise Patristique](#): 1

Souter: 0

Dictionnaires thématiques:

x. Philos. Chauvin: 1

x. Philos. Microelius: 1

cles. Latin (Stelten): 1

chenlat. Wörterbuch: 1

nonymik Ramshorn: 0

x. Gram. Terminology: 0

Dictionnaires médiévaux:

[Firminus Verriis](#): 1

Anon. Montepessul.: 0

[Nebrija](#): 1[Le Talleur](#): 1

Résultats 1 - 1 de 1 dans Forcellini Lex.

• [sulphur](#)

Article sulphur dans Forcellini Lex.

Lemmes CTLO

[SULPUR](#)

Article

SULPUR. V. SULFUR.

Environnement (entrées)

[sulfurosus](#)
[sulfuratio](#)
[sullectio](#)
[sullectus](#)
[sulphur](#)
[sulpur](#)
[sultan](#)
[sultis](#)
[sum](#)
[sum](#)
[suma](#)

 Exporter en PDF

SULFUR vel sulphur (sulpur), ūris, n. 3. - a) *Sulphur* scribi placet *Manutio* in *Orthogr.*, quia in opt. MSS. habetur *sulpur*, quod et *Pier.* adscripsit ad *Virg.* 3. G. 449. Veteres enim Graecam esse dictionem arbitrati sunt: et in similibus non solebant aspirationem apponere: unde scribebant *triumpus*, *Filippus*, *Hypsipyle*. Contra *Voss.* in *Etymol.*, quia vox est Latina, *sulfur* praefert. *Dausqu.* sequitur *Manutium*, recentiores *Vossium*. - b) Masc. gen. apud *Tertull.* *advers.* *Prax.* 16. ex *Gen.* 19. 24. Pluens super Sodomam et Gomorrham ignem et sulfurem. et *Veget.* 1. *Veterin.* 38. a *med.* Sulfurem et resinam calentem unguis imponis. - c) Ratione habita etymi, vox conferri potest cum Gr. *σελασφορος*, *lucifer*, splendorem ferens; non enim placet sententia *Isid.* 16. *Orig.* 1. 9., qui *sulfur* vocatum docet, quia igne accenditur: namque *ur* ignis est (Cf. *Hieronym.* *Quaest.* in *Genes.* 1.): scilicet ipsum Hebr. (forma hebraica) *ur*, ignis, flamma, lux. - Sulfur est terrae genus, facile ignem concipiens, nidore gravi, *Θείον* (It. *solfo o zolfo*; Fr. *soufre*; Hisp. *azufre*; Germ. *der Schwefel*; Angl. *sulphur*). I.) *Proprie.* *Plin.* 35. *Hist. nat.* 15. 50. (174). In terrae reliquis generibus vel maxime mira natura est sulfuris, quo plurima domantur. Nascitur in insulis Aëoliis: sed nobilissimum in Melo insula: in Italia quoque, in Neapolitano Campanoque agro, collibus, qui vocantur Leucogaëi. ibi e cuniculis effossum perficitur igni. Genera quattuor: vivum, quod Graeci *apyron*, nascitur solidum, hoc est glæba. Alterum genus appellant glæbam, fullonum tantum officinis familiare. Tertio quoque generi unus tantum est usus ad suffiendas lanas, quoniam candorem tantum molliemque confert: egula vocatur. Quarto autem ad ellychnia maxime conficienda. Persequitur inde *Plin.* ejus usus in medicina: additque habere et in religionibus locum ad expiandas suffitu domos: adde et ipsos homines et pecudes et res alias. *Lucret.* 6. 221. quali natura praedita constant Fulmina, declarant ictu loca inusta, vaporis Signa notaeque graves halantis sulphuris auras. Adde *ibid.* 747. et 806. et *Caton.* 39. R. 1. *Sall. Jug.* 57. Picem sulfure et taeda mixtam ardentem mittere. *Tibull.* 1. 5. 11. Ipseque ter circum lustravi sulfure puro. *Propert.* 4. 8. 86. Terque meum tetigit sulfuris igne caput. *Ovid.* 4. *Fast.* 739. Caerulei fiant vivo de sulfure fumi: Tactaque fumanti sulfure bales ovis. *Colum.* 8. R. 5. *ante med.* Paleas, quas substraturi sunt (*gallinis incubantibus*), sulfure et bitumine atque ardente taeda perlustrant. *Claudian.* *cons. Prob.* et *Olybr.* 257. Sulfur odorum. - In plur. num. *Virg.* 3. G. 449. Et spumas miscent argenti vivaque sulfura. *Ovid.* 14. *Met.* 791. Sulfura lurida. et 15. *ibid.* 351. lutea. et 3. *ibid.* 373. summis circumlita taedis Admotam rapiunt vivacia sulfura flammam. II.) Translate.

1. Dicitur de filo aut festuca aut ramento, quod sit sulfure illitum ad ignem excitandum. V. SULFURATUM. *Juvenal.* 5. 47. Siccabis calicem etc. rupto poscentem sulfura vitro. *Stat.* 1. *Silv.* 6. 74. quaeque comminutis Permutat vitreis gregale sulfur.

sulcatus
sulco
sulculus
sulcus
sulcus
sulfur
sulfurans
sulfuraria
sulfuratio
sulfuratus
sulfureus

VERG. Aen. 2, 698
▶ Dat lucem et *late circum* loca *sulphure* fumant.

VERG. Aen. 7, 517
▶ *Sulpurea* Nar albus aqua fontesque Vellini,

VERG. app. Aetna 389
▶ Vritur assidue calidus nunc *sulphuris* umor,

VERG. app. Aetna 432
▶ Quamuis aeternum *pingui scatet* ubere *sulphur*

VERG. app. Aetna 435
▶ *Sulphure* non solum nec obesa *bitumine* terra est,

VERG. app. Aetna 514
▶ Commixtum lento flagrare bitumine *sulphur*:

VERG. app. ciris 369
▶ At nutrix patula componens *sulapura* testa

HOR. epist. 1, 15, 7
▶ *Sulpura* contemni uicus gemit, inuidus aegris

PROP. eleg. 4, 8, 86
▶ Terque neum tetigit *sulpuris* igne caput.

TIB. eleg. 1, 5, 11
▶ Ipseque te circumlustraui *sulphure* puro,

OVID. ars 1, 256
▶ Et quae de calido *sulphure fumat* aqua?

OVID. ars 2, 330
▶ Praeferat et tremula *sulphur* et oua manu.

OVID. ars 2, 441
▶ Sed tamen extinctas admoto *sulphure* flammis

OVID. rem. 260
▶ Nec fugiet uiuo *sulphure* uictus Amor.

OVID. rem. 731
▶ Vt, paene exstinctum cinerem si *sulphure* tangas,

OVID. epist. 7, 25
▶ Vror, ut inducto ceratae *sulpure* taedae;

OVID. met. 3, 374
▶ Admotas rapiunt uiuacia *sulphura* flammis.

OVID. met. 5, 405
▶ Perque lacus altos et olentia *sulphure* fertur

OVID. met. 7, 261
▶ Terque senem flamma, ter aqua, ter *sulphure* lustrat.

OVID. met. 14, 87
▶ *Sulphure* fumantis Acheloiadiumque relinquit

OVID. met. 14, 791
▼ Elicuere sui: nondum tamen inuia Iani
Ora patentis erant, neque iter praecloserat unda
Lurida supponunt fecundo *sulphura* fonti
Incenduntque cauas fumante bitumine uenas.
Viribus his aliisque uapor penetrauit ad ima

OVID. met. 15, 340
▶ Nec, quae *sulphureis* ardet fornacibus, Aetne

OVID. met. 15, 351
▶ Luteae exiguis ardescunt *sulphura* fumis:

OVID. fast. 1, 271
▶ Ante tamen madidis subieci *sulapura* uenis,

OVID. fast. 4, 739
▶ Caerulei fiant puro de *sulpure* fumi,

OVID. fast. 4, 740
▶ Tactaque fumanti *sulpure* balet ouis.